CODUL FAMILIEI al României din 4 ianuarie 1953

NOTĂ: Codul familiei a fost adoptat prin Legea nr. 4 din 4 ianuarie 1953, modificat şi completat prin Legea nr. 4 din 4 aprilie 1956 şi republicat in B. Of. nr. 13 din 18 aprilie 1956. Lucrarea redă textul republicat cu modificările ce i s-au adus prin Decretul nr. **779/1966** (B. Of. nr. 64 din 8 octombrie 1966), Legea nr. **3/1970** (B. Of. nr. 70 din 25 iunie 1970), Decretul nr. **174/1974** (B. Of. nr. 108 din 1 august 1974), Legea nr. **11/1990** (M. Of. nr. 95 din 1 august 1990) şi Legea nr. **59/1993** (M. Of. nr. 177 din 26 iulie 1993).

Art. 1

(1) În România statul ocroteşte căsătoria şi familia; el sprijină, prin măsuri economice şi sociale, dezvoltarea şi consolidarea familiei.

(2) Statul apără interesele mamei şi copilului şi manifestă deosebită grijă pentru creşterea şi educarea tinerei generaţii.

(3) Familia are la bază căsătoria liber consimţită între soţi.

(4) În relaţiile dintre soţi, precum şi în exerciţiul drepturilor faţă de copii, bărbatul şi femeia au drepturi egale.

(5) Drepturile părinteşti se exercită numai în interesul copiilor.

Art. 2

Relaţiile de familie se bazează pe prietenie şi afecţiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să-şi acorde unul altuia sprijin moral şi material.

TITLUL I: Căsătoria

CAPITOLUL I: Încheierea căsătoriei

Art. 3

Numai căsătoria încheiată în faţa ofiţerului de stare civilă dă naştere drepturilor şi obligaţiilor de soţi prevăzute în prezentul cod.

_____

*) Primarul îndeplineşte funcţia de ofiţer de stare civilă (art. 44 lit. t) din Legea nr. **69 din 26 noiembrie 1991** a administraţiei publice locale (republicata in M. Of. nr. 79 din 18 aprilie 1996).

Art. 4

(1) Bărbatul se poate căsători numai dacă a împlinit vârsta de optsprezece ani, iar femeia numai dacă a împlinit şaisprezece ani.

(2) Cu toate acestea, pentru motive temeinice, se poate încuviinţa căsătoria femeii care a împlinit cincisprezece ani. Încuviinţarea se poate da de preşedintele consiliului judeţean sau de Primarul General al municipiului Bucureşti în cuprinsul căruia îşi are domiciliul femeia şi numai în temeiul unui aviz dat de un medic oficial.

Art. 5

Este oprit să se căsătorească bărbatul care este căsătorit sau femeia care este căsătorită.

Art. 6

(1) Este oprită căsătoria între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea, poate fi încuviinţată de preşedintele consiliului judeţean sau de Primarul General al municipiului Bucureşti în cuprinsul căruia cel care cere această încuviinţare îşi are domiciliul.

_____

*) Consilii locale, Consiliul municipiului Bucureşti, consilii judeţene şi primării potrivit Legii administraţiei publice locale nr. 69 din 26 noiembrie 1991.

Art. 7

(1) Este oprită căsătoria:

a) între cel care adoptă sau ascendenţii lui, de o parte, şi cel adoptat ori descendenţii acestuia, de alta;

b) între copiii celui care adoptă, de o parte, şi cel adoptat sau copii acestuia, de alta;

c) între cei adoptaţi de aceeaşi persoană.

(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între persoanele prevăzute la lit. b) şi c) de mai sus poate fi încuviinţată potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. (2).

Art. 8

În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 9

Este oprit să se căsătorească alienatul mintal, debilul mintal, precum şi cel care este lipsit vremelnic de facultăţile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art. 10

Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soţi nu declară că şi-au comunicat reciproc starea sănătăţii lor. În cazul în care, prin lege specială, este oprită căsătoria celor suferinzi de anumite boli, se vor aplica dispoziţiile acelei legi.

Art. 11

Căsătoria se încheie în faţa ofiţerului de stare civilă al primăriei, comunei, oraşului, municipiului, sau sectorului municipiului Bucureşti*) în cuprinsul căruia se află domiciliul sau reşedinţa oricăruia dintre viitorii soţi.

_____

*) Vezi nota de la articolul 3.

Art. 12

(1) Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declaraţia de căsătorie la serviciul de stare civilă la care urmează a se încheia căsătoria.

(2) Dacă unul dintre viitorii soţi nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, el va putea face declaraţia de căsătorie în localitatea unde se află, la serviciul de stare civilă, care o va transmite, din oficiu şi fără întârziere, serviciului de stare civilă competent pentru încheierea căsătoriei.

Art. 13

În declaraţia de căsătorie, viitorii soţi vor arăta că nu există nici o piedică legală la căsătorie. O dată cu declaraţia de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege.

Art. 14

(1) Orice persoană poate face opunere la căsătorie, dacă există o piedică legală ori dacă alte cerinţe ale legii nu sunt îndeplinite.

(2) Opunerea la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care ea se întemeiază.

Art. 15

Ofiţerul de stare civilă va refuza să constate încheierea căsătoriei dacă, în temeiul verificărilor ce este dator să facă, al opunerilor primite sau al informaţiilor ce are, găseşte că cerinţele legii nu sunt îndeplinite.

Art. 16

(1) Căsătoria se încheie prin consimţământul viitorilor soţi. Aceştia sunt obligaţi să fie prezenţi, împreună, în faţa delegatului de stare civilă*), la sediul serviciului de stare civilă, pentru a-şi da consimţământul personal în mod public.

(2) Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, ofiţerul de stare civilă, va putea încheia căsătoria şi în afara serviciului de stare civilă*), cu respectarea condiţiilor prevăzute în alineatul precedent.

_____

*) Vezi nota de la articolul 3.

Art. 17

Delegatul de stare civilă, luând consimţământul viitorilor soţi, va întocmi de îndată în registrul actelor de stare civilă actul de căsătorie, care se semnează de soţi si de delegat.

Art. 18

Căsătoria nu poate fi dovedită decât prin certificatul de căsătorie, eliberat pe baza actului întocmit în registrul actelor de stare civilă.

CAPITOLUL II: Nulitatea căsătoriei

Art. 19

Este nulă căsătoria încheiată cu încălcarea dispoziţiilor prevăzute în art. 4, 5, 6, 7 lit. a, 9 si 16.

Art. 20

Căsătoria încheiată împotriva dispoziţiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp, acela dintre soţi care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soţia a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată.

Art. 21

(1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soţului al cărui consimţământ a fost viciat prin eroare cu privire la identitatea fizică a celuilalt soţ, prin viclenie sau prin violenţă.

(2) Anularea căsătoriei din aceste cauze poate fi cerută de cel al cărui consimţământ a fost viciat, în termen de şase luni de la încetarea violenţei ori de la descoperirea erorii sau a vicleniei.

Art. 22

(1) În cazul în care soţul unei persoane declarată moartă s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, căsătoria cea nouă rămâne valabilă.

(2) Prima căsătorie este desfăcută pe data încheierii noi căsătorii.

Art. 23

(1) Soţul care a fost de bună-credinţă la încheierea căsătoriei, declarată nulă sau anulată, păstrează, până la data când hotărârea instanţei judecătoreşti rămâne irevocabilă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă.

(2) Declararea nulităţii căsătoriei nu are nici o urmare în privinţa copiilor, care îşi păstrează situaţia de copii din căsătorie.

Art. 24

(1) În cazul prevăzut în art. 23 alin. (1) cererea de întreţinere a soţului de bună-credinţă şi raporturile patrimoniale dintre bărbat şi femeie sunt supuse, prin asemănare, dispoziţiilor privitoare la divorţ.

(2) Tot astfel, în cazul prevăzut în art. 23 alin. (2), se vor aplica, prin asemănare, dispoziţiile prevăzute la divorţ, în ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii.

CAPITOLUL III: Efectele căsătoriei

SECŢIUNEA I: Drepturile şi obligaţiile personale ale soţilor

Art. 25

Bărbatul şi femeia au drepturi şi obligaţii egale în căsătorie.

Art. 26

Soţii hotărăsc de comun acord în tot ce priveşte căsătoria.

Art. 27

(1) La încheierea căsătoriei, viitorii soţi vor declara, în faţa ofiţerului de stare civilă*), numele pe care s-au învoit să-l poarte în căsătorie.

(2) Soţii pot să-şi păstreze numele lor dinaintea căsătoriei, să ia numele unuia sau altuia dintre ei sau numele lor reunite.

_____

*) Vezi nota de la articolul 3.

Art. 28

(1) Soţii sunt obligaţi să poarte în timpul căsătoriei, numele comun declarat.

(2) Dacă soţii s-au învoit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun şi l-au declarat la încheierea căsătoriei potrivit dispoziţiilor art. 27 din codul de faţă, fiecare dintre soţi nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimţământul celuilalt soţ.

SECŢIUNEA II: Drepturile şi obligaţiile patrimoniale ale soţilor

Art. 29

Soţii sunt obligaţi să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei.

Art. 30

(1) Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soţi, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune ale soţilor.

(2) Orice convenţie contrară este nulă.

(3) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

Art. 31

Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soţ:

a) bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei;

b) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moştenire, legat sau donaţie, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune;

c) bunurile de uz personal şi cele destinate exercitării profesiunii unuia dintre soţi;

d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele ştiinţifice sau literare, schiţele şi proiectele artistice, proiectele de invenţii şi inovaţii, precum şi alte asemenea bunuri;

e) indemnitatea de asigurare sau despăgubirea pentru pagube pricinuite persoanei;

f) valoarea care reprezintă şi înlocuieşte un bun propriu sau bunul în care a trecut această valoare.

Art. 32

Soţii răspund cu bunurile comune pentru:

a) cheltuielile făcute cu administrarea oricăruia dintre bunurile lor comune;

b) obligaţiile ce au contractat împreună;

c) obligaţiile contractate de fiecare dintre soţi pentru împlinirea nevoilor obişnuite ale căsniciei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însuşirea de către unul dintre soţi a unor bunuri proprietate publică, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soţilor.

Art. 33

(1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soţi.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soţului debitor, creditorul său personal poate cere împărţirea bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanţei sale.

(3) În acest din urmă caz, bunurile atribuite prin împărţire fiecărui soţ devin proprii.

Art. 34

Creditorii comuni vor putea urmări şi bunurile proprii ale soţilor, însă numai după urmărirea bunurilor comune.

Art. 35

(1) Soţii administrează şi folosesc împreună bunurile comune şi dispun tot astfel de ele.

(2) Oricare dintre soţi, exercitând singur aceste drepturi, este socotit că are şi consimţământul celuilalt soţ. Cu toate acestea, nici unul dintre soţi nu poate înstrăina şi nici nu poate greva un teren sau o construcţie ce face parte din bunurile comune, dacă nu are

consimţământul expres al celuilalt soţ.

Art. 36

(1) La desfacerea căsătoriei, bunurile comune se împart între soţi, potrivit învoielii acestora. Dacă soţii nu se învoiesc asupra împărţirii bunurilor comune, va hotărî instanţa judecătorească.

(2) Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai o parte din ele, se pot împărţi prin hotărâre judecătorească şi în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărţite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărţite, precum şi cele ce se vor dobândi ulterior sunt bunuri comune.

CAPITOLUL IV: Desfacerea căsătoriei

Art. 37

(1) Căsătoria încetează prin moartea unuia dintre soţi sau prin declararea judecătorească a morţii unuia dintre soţi.

(2) Căsătoria se poate desface prin divorţ.

Art. 38

(1) Instanţa judecătorească poate desface căsătoria prin divorţ atunci când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soţi sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

(2) Divorţul poate fi pronunţat şi numai pe baza acordului ambilor soţi, dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) până la data cererii de divorţ a trecut cel puţin un an de la încheierea căsătoriei;

b) nu există copii minori rezultaţi din căsătorie.

(3) Oricare dintre soţi poate cere divorţul atunci când starea sănătăţii sale face imposibilă continuarea căsătoriei.

(4) La soluţionarea cererilor accesorii divorţului, referitoare la încredinţarea copiilor minori, obligaţia de întreţinere şi folosirea locuinţei, instanţa va ţine seama şi de interesele minorilor.

Art. 39

(1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunţat divorţul a rămas irevocabilă.

(2) Faţă de cel de-al treilea, efectele patrimoniale ale căsătoriei încetează de la data când s-a făcut menţiune despre hotărârea de divorţ pe marginea actului de căsătorie sau de la data când ei au cunoscut divorţul pe altă cale.

Art. 40

(1) La desfacerea căsătoriei prin divorţ, soţii se pot învoi ca soţul care, potrivit art. 27, a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt soţ, să poarte acest nume şi după desfacerea căsătoriei.

(2) Instanţa judecătorească va lua act de această învoială prin hotărârea de divorţ. Instanţa, pentru motive temeinice, poate să încuviinţeze acest drept, chiar în lipsa unei învoieli între soţi.

(3) Dacă nu a intervenit o învoială sau dacă instanţa nu a dat încuviinţarea, fiecare dintre foştii soţi va purta numele ce avea înainte de căsătorie.

Art. 41

(1) Până la desfacerea căsătoriei în condiţiile prevăzute de art. 39, soţii îşi datorează întreţinere.

(2) Soţul divorţat are dreptul la întreţinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de căsătorie, ori în timpul căsătoriei; el are drept la întreţinere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu căsătoria.

(3) Întreţinerea datorată potrivit dispoziţiilor alin. (2) poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al soţului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. Această întreţinere, împreună cu întreţinerea datorată

copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net din muncă al soţului obligat la plată.

(4) Când divorţul este pronunţat numai din vina unuia dintre soţi, acesta nu va beneficia de prevederile alin. (2) şi (3), decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5) În toate cazurile, dreptul la întreţinere încetează prin recăsătorirea soţului îndreptăţit să o primească.

Art. 42

(1) Instanţa judecătorească va hotărî, o dată cu pronunţarea divorţului, căruia dintre părinţi vor fi încredinţaţi copiii minori. În acest scop, instanţa va asculta părinţii şi autoritatea tutelară şi, ţinând seama de interesele copiilor, pe care de asemenea îi va asculta, dacă au împlinit vârsta de zece ani, va hotărî, pentru fiecare dintre copii, dacă va fi încredinţat tatălui sau mamei.

(2) Pentru motive temeinice, copiii pot fi încredinţaţi unor rude, ori unor alte persoane, cu consimţământul acestora, sau unor instituţii de ocrotire.

(3) Totodată, instanţa judecătorească va stabili contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor.

(4) Învoiala părinţilor privitoare la încredinţarea copiilor şi la contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a acestora va produce efecte numai dacă a fost încuviinţată de instanţa judecătorească.

Art. 43

(1) Părintele divorţat, căruia i s-a încredinţat copilul, exercită cu privire la acesta drepturile părinteşti.

(2) Când copilul a fost încredinţat unei alte persoane sau unei instituţii de ocrotire, instanţa judecătorească va stabili care dintre părinţi va exercita dreptul de a-i administra bunurile şi de a-l reprezenta sau de a-i încuviinţa actele. Persoana sau instituţia de ocrotire socială căreia i s-a încredinţat copilul va avea faţă de acesta numai drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor privitor la persoana copilului. Dispoziţiile art. 108 se aplică prin asemănare.

(3) Părintele divorţat, căruia nu i s-a încredinţat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum şi de a veghea la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lui profesională.

Art. 44

(1) În cazul schimbării împrejurărilor, la cererea oricăruia dintre părinţi sau a copilului, dacă acesta a împlinit vârsta de paisprezece ani, a autorităţii tutelare sau a vreunei instituţii de ocrotire, instanţa judecătorească va putea modifica măsurile privitoare la drepturile şi obligaţiile personale sau patrimoniale între părinţii divorţaţi şi copii.

(2) Modificarea măsurilor luate potrivit dispoziţiilor art. 42 alin. (1) şi (2) se va face cu paza cerinţelor prevăzute de acele dispoziţii.

TITLUL II: Rudenia

CAPITOLUL I: Dispoziţii generale

Art. 45

(1) Rudenia este legătura bazată pe descendenţa unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) În primul caz, rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea, în linie colaterală. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă.

Art. 46

Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor; astfel, fiul şi tatăl sunt rude în gradul întâi, nepotul de fiu şi bunicul sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun şi coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, fraţii sunt rude în gradul al doilea, unchiul şi nepotul în gradul al treilea, verii primari în gradul al patrulea.

CAPITOLUL II: Filiaţia

SECŢIUNEA I: Filiaţia faţă de mamă

Art. 47

(1) Filiaţia faţă de mamă rezultă din faptul naşterii.

(2) Ea se dovedeşte prin certificatul constatator al naşterii.

Art. 48

(1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă ori dacă copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinţi necunoscuţi, mama poate recunoaşte pe copil.

(2) Recunoaşterea se poate face fie prin declaraţie la serviciul de stare civilă, fie printr-un înscris autentic, fie prin testament.

(3) Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca.

Art. 49

Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată.

Art. 50

În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiaţiei faţă de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, dovada filiaţiei faţă de mamă se poate face, în faţa instanţei judecătoreşti, prin orice mijloc de probă.

Art. 51

(1) Copilul nu poate reclama o stare civilă contrară aceleia care rezultă din certificatul de naştere şi folosirea stării civile conforme cu acest certificat.

(2) De asemenea, nimeni nu poate contesta starea civilă a copilului care are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naştere.

Art. 52

(1) Acţiunea pentru stabilirea filiaţiei faţă de mamă aparţine numai copilului; ea poate fi pornită de reprezentantul legal, în cazul în care copilul este minor sau pus sub interdicţie.

(2) Dreptul pentru a porni acţiunea pentru stabilirea filiaţiei faţă de mamă nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acţiunea pornită de acesta.

(3) Acţiunea pentru stabilirea filiaţiei faţă de mamă poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

(4) Acţiunea nu se prescrie în timpul vieţii copilului.

SECŢIUNEA II: Filiaţia faţă de tată

Art. 53

(1) Copilul născut în timpul căsătoriei are ca tată pe soţul mamei.

(2) Copilul născut după desfacerea, declararea nulităţii sau anularea căsătoriei are ca tată pe fostul soţ al mamei, dacă a fost conceput în timpul căsătoriei şi naşterea sa a avut loc înainte ca mama să fi intrat într-o nouă căsătorie.

(3) Dispoziţiile art. 51 sunt aplicabile şi situaţiilor prevăzute în prezentul articol.

Art. 54

(1) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputinţă ca soţul mamei să fie tatăl copilului.

(2) Acţiunea în tăgăduirea paternităţii poate fi pornită numai de soţ; moştenitorii acestuia pot continua acţiunea începută de el.

(3) Dacă soţul este pus sub interdicţie, acţiunea va putea fi pornită de tutore, însă numai cu încuviinţarea autorităţii tutelare.

(4) În toate cazurile, mama copilului va fi citată.

Art. 55

(1) Acţiunea în tăgăduirea paternităţii se prescrie în termen de şase luni de la data când

tatăl a cunoscut naşterea copilului.

(2) În cazul în care mai înainte de îndeplinirea acestui termen, tatăl a fost pus sub interdicţie, un nou termen curge pentru tutore de la data când acesta a aflat despre naşterea copilului.

(3) Dacă acţiunea nu a fost pornită de acesta, ea poate fi pornită de tată după ce i s-a ridicat interdicţia, înăuntrul unui nou termen de şase luni.

Art. 56

Filiaţia faţă de tată se stabileşte, în afară de cazurile prevăzute în art. 53, prin recunoaştere sau hotărâre judecătorească.

Art. 57

(1) Copilul conceput şi născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenţi fireşti.

(2) Recunoaşterea se face prin declaraţie făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea naşterii, fie, după această dată; recunoaşterea poate fi făcută şi prin înscris autentic sau prin testament.

(3) Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca.

Art. 58

(1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoaşterea este contestată de mamă, de cel recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada paternităţii este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Art. 59

(1) Acţiunea în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei aparţine copilului şi se porneşte în numele său de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de reprezentantul lui legal.

(2) Dreptul de a porni acţiunea în stabilirea paternităţii nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acţiunea pornită de acesta.

(3) Acţiunea în stabilirea paternităţii poate fi făcută şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Art. 60

(1) Acţiunea în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la naşterea copilului.

(2) Dacă, în cazul prevăzut în art. 54 alin. (1), un copil a pierdut calitatea de copil din căsătorie, prin efectul unei hotărâri judecătoreşti, termenul de un an, pentru pornirea acţiunii în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei, va curge de la data când acea hotărâre a rămas irevocabilă.

(3) În cazul în care mama a convieţuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat copilului întreţinere, termenul de un an va curge de la încetarea convieţuirii ori a întreţinerii.

Art. 61

Timpul cuprins între a trei sute şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se socoteşte de la zi la zi.

SECŢIUNEA III: Situaţia legală a copilului

Art. 62

(1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinţilor.

(2) Dacă părinţii nu au un nume de familie comun, copilul va lua numele de familie al unuia dintre ei ori numele lor reunite. În acest caz, numele copilului se va stabili prin învoiala părinţilor şi se va declara, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă. În lipsa unei asemenea învoieli, autoritatea tutelară de la domiciliul copilului va hotărî, ascultând pe părinţi, dacă copilul va purta numele unuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 63

Copilul din afara căsătoriei a cărui filiaţie a fost stabilită prin recunoaştere sau prin hotărâre

judecătorească are, faţă de părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situaţie ca şi situaţia legală a unui copil din căsătorie.

Art. 64

(1) Copilul din afara căsătoriei dobândeşte numele de familie al aceluia dintre părinţi faţă de care filiaţia a fost mai întâi stabilită.

(2) În cazul în care filiaţia a fost stabilită ulterior şi faţă de celălalt părinte, instanţa judecătorească va putea da încuviinţare copilului să poarte numele acestuia din urmă.

(3) În cazul în care copilul a fost recunoscut în acelaşi timp de ambii părinţi, se aplică dispoziţiile art. 62 alin. (2).

Art. 65

Dacă filiaţia copilului din afara căsătoriei este stabilită faţă de ambii părinţi, încredinţarea lui, precum şi contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională se vor hotărî potrivit dispoziţiilor art. 42-44 inclusiv, care se aplică prin asemănare.

CAPITOLUL III: Adopţia

Art. 66

Adopţia se face numai in interesul celui adoptat.

Art. 67

Numai minorii pot fi adoptaţi. Cu toate acestea, va putea fi adoptata si persoana majora, care, in timpul minorităţii, a fost crescuta de cel care voieşte s-o adopte. Adopţia intre fraţi este oprita.

Art. 68

(1) Nu pot adopta decât persoanele majore care îndeplinesc condiţiile cerute pentru a fi tutori şi care sunt cu cel puţin optsprezece ani mai in vârstă decât cei pe care voiesc sa-i adopte.

(2) Pentru motive temeinice, autoritatea tutelara va putea încuviinţa adopţia, chiar daca diferenţa de vârstă prevăzuta în alineatul precedent este mai mică.

Art. 69

(1) Este oprită adopţia unui copil de către mai multe persoane, afară de cazul în care ea se face de către soţ şi soţie, deodată sau succesiv.

(2) Dacă persoana ce voieşte să adopte este căsătorita, va fi necesar şi consimţământul celuilalt soţ, afară numai dacă acesta este pus sub interdicţie, decăzut din drepturile părinteşti sau, din orice împrejurare, in neputinţa de a-şi manifesta voinţa.

Art. 70

(1) Pentru încheierea adopţiei se cere consimţământul celui care adoptă, consimţământul părinţilor celui adoptat, dacă acesta este minor, precum şi consimţământul celui adoptat, daca a împlinit vârsta de zece ani.

(2) Daca unul dintre părinţi este mort, pus sub interdicţie, decăzut din drepturile părinteşti sau, din orice împrejurare, în neputinţă de a-şi manifesta voinţa, consimţământul celuilalt părinte este îndestulător.

(3) Daca cel ce urmează a fi adoptat este pus sub tutelă, va consimţi tutorele, iar daca se află intr-o situaţie în care este necesară punerea sub tutelă aceasta nu a fost încă instituită, autoritatea tutelară va putea încuviinţa adopţia, fără a mai fi necesara instituirea tutelei.

Art. 71

Consimţământul la adopţie se dă fie prin declaraţie făcută direct în fata autorităţii tutelare care încuviinţează adopţia, fie prin înscris autentic.

Art. 72

Autoritatea tutelară va putea încuviinţa adopţia numai dacă va constata că cel care adoptă, poate asigura adoptatului o normală dezvoltare fizică si morală, precum şi că adopţia nu se face in scopul de a-l exploata sau în alte scopuri potrivnice legii ori regulilor de convieţuire socială.

Art. 73

Abrogat prin Legea nr. **11/1990** privind încuviinţarea adopţiei (art. 14), republicata in M. Of. nr. 159 din 24 iulie 1995.

Art. 74

Abrogat prin Legea nr. **11/1990** privind încuviinţarea adopţiei (art. 14), republicata in M. Of. nr. 159 din 24 iulie 1995.

Art. 75

(1) Adopţia îşi produce efectele de la data încuviinţării ei.

(2) De la această dată adoptatul are faţă de cel care adoptă drepturile si obligaţiile pe care le are copilul din căsătorie faţă de părinţii săi, iar descendenţii adoptatului au faţă de cel care adoptă drepturile şi obligaţiile pe care descendenţii copilului din căsătorie le au faţă de ascendentul acestuia.

(3) Adoptatul şi descendenţii săi păstrează toate drepturile şi obligaţiile izvorâte din filiaţie faţă de părinţii fireşti şi rudele acestora.

Art. 76

(1) Drepturile şi îndatoririle părinteşti trec asupra celui care adoptă.

(2) În cazul în care cel care adoptă este soţul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti aparţin celui care adoptă şi părintelui firesc căsătorit cu acesta.

(3) Dacă cel care adoptă va fi decăzut din drepturile părinteşti, instanţa judecătoreasca, ţinând seama de interesele minorului adoptat si ascultându-l şi pe acesta, daca a împlinit vârsta de zece ani, va putea fie să redea părinţilor fireşti exerciţiul drepturilor părinteşti, fie să încredinţeze pe minor unei alte persoane, cu consimţământul acesteia. În acest caz, se aplică dispoziţiile art. 104 alin. 3, iar instanţa va hotărî şi privitor la reprezentarea minorului sau încuviinţarea actelor sale, precum şi la administrarea bunurilor acestuia.

Art. 77

Adopţia nu dă naştere rudeniei intre cel adoptat si rudele celui care adoptă, în afara de cazul arătat in art. 79.

Art. 78

(1) Adoptatul dobândeşte prin adopţie numelui celui care adoptă. În cazul în care adopţia se face de către cei doi soţi ori de către soţul care adoptă pe copilul celuilalt soţ, iar soţii au un nume de familie comun, adoptatul va purta acest nume; dacă soţii nu au un nume de familie comun, ei sunt obligaţi ca, la încuviinţarea adopţiei, să declare, potrivit dispoziţiilor art. 62. alin. 2, care se aplică prin asemănare, numele de familie pe care adoptatul urmează sa-l poarte.

(2) Autoritatea tutelară*) va putea încuviinţa ca adoptatul să continue a purta vechiul sau nume, adăugându-l la cel dobândit prin adopţie.

(3) În toate cazurile, decizia de încuviinţare a adopţiei va arăta numele pe care adoptatul urmează sa-l poarte.

_____

*) Primarul conduce serviciile publice locale şi asigură funcţionarea serviciilor de stare civilă şi de autoritate tutelară, potrivit art. 44 lit. s) din Legea administraţiei publice locale nr. 69 din 26 noiembrie 1991 (republicata in M. Of. nr. 79 din 18 aprilie 1996).

Art. 79

(1) La cererea comună a tuturor celor îndreptăţiţi să consimtă la adopţie, autoritatea tutelară poate încuviinţa adopţia cu toate efectele unei filiaţii fireşti.

(2) De la data când aceasta adopţie îşi produce efectele, adoptatul devine rudă cu rudele celor care adoptă, ca un copil firesc al acestora din urmă, iar drepturile şi îndatoririle izvorâte din filiaţie între cel adoptat şi părinţii săi fireşti şi rudele acestora încetează. Cu toate acestea, se aplică între cel adoptat şi rudele sale fireşti dispoziţiile art. 6.

(3) Dispoziţiile art. 78 alin. 1, 2 si 4 sunt aplicabile si situaţiilor prevăzute în alineatele precedente.

(4) Serviciul de stare civilă va întocmi în registru un nou act de naştere al celui adoptat, în care cei care adoptă vor fi trecuţi ca părinţi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, făcându-se pe el menţiune despre întocmirea celui nou.

Art. 80

(1) Adopţia, încheiată fără consimţământul părinţilor adoptatului, poate fi desfăcută de instanţa judecătoreasca la cererea oricăruia dintre părinţi, dacă este in interesul copilului ca el să se întoarcă la aceştia.

(2) În cazul în care adoptatul a împlinit vârsta de zece ani, se va cere si consimţământul acestuia.

Art. 81

Adoptatul, părinţii fireşti ai acestuia, instituţiile de ocrotire, autoritatea tutelară şi orice organe ale administraţiei de stat vor putea cere instanţei judecătoreşti desfacerea adopţiei dacă aceasta este în interesul adoptatului.

Art. 82

(1) Desfacerea adopţiei poate fi pronunţată numai după ascultarea delegatului autorităţii tutelare.

(2) Adopţia se desface pe data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

Art. 83

La desfacerea adopţiei, adoptatul redobândeşte vechiul sau nume de familie; instanţa judecătorească, pentru motive temeinice, va putea însă încuviinţa ca adoptatul sa păstreze numele de familie dobândit prin adopţie.

Art. 84

Odată cu desfacerea adopţiei, instanţa judecătorească va putea obliga pe cel care adoptă sa plătească adoptatului o pensie de întreţinere, cat timp acesta va fi minor.

Art. 85

La desfacerea adopţiei, dacă fostul adoptat este minor, părinţii fireşti redobândesc drepturile părinteşti, afară numai dacă instanţa judecătorească, în interesul minorului, hotărăşte instituirea unei tutele.

CAPITOLUL IV: Obligaţia de întreţinere

Art. 86

(1) Obligaţia de întreţinere există între soţ şi soţie, părinţi şi copii, cel care adoptă şi adoptat, bunici şi nepoţi, străbunici şi strănepoţi, fraţi şi surori, precum şi între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

(2) Are drept la întreţinere numai acela care se află în nevoie, neavând putinţa unui câştig din muncă, din cauza incapacităţii de a munci.

(3) Descendentul, cât timp este minor, are dreptul la întreţinere oricare ar fi pricina nevoii în care el se află.

Art. 87

(1) Soţul care a contribuit la întreţinerea copilului celuilalt soţ este obligat să continue a da întreţinere copilului, cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinţii săi fireşti au murit, sunt dispăruţi ori sunt în nevoie.

(2) Copilul va putea fi obligat să dea întreţinere celui care l-a întreţinut timp de zece ani, astfel cum se arată în alineatul precedent.

Art. 88

Cel care a luat un copil pentru a-l creşte, fără a întocmi formele cerute pentru adopţie, are obligaţia să-l întreţină, cât timp copilul este minor, insă numai dacă părinţii fireşti au murit, sunt dispăruţi ori sunt în nevoie.

Art. 89

Întreţinerea se datorează în ordinea următoare:

a) soţii îşi datorează întreţinere înaintea celorlalţi obligaţi;

b)descendentul este obligat la întreţinere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulţi descendenţi sau mai mulţi ascendenţi, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) cel care adoptă este obligat la întreţinere înaintea părinţilor fireşti;

d) fraţii şi surorile îşi datorează întreţinere după părinţi, însă înaintea bunicilor.

Art. 90

(1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute în art. 89 sunt obligate să întreţină aceeaşi persoană, ele vor contribui la plata întreţinerii, proporţional cu mijloacele ce au.

(2) Dacă părintele are drept la întreţinere de la mai mulţi copii, el poate, în caz de urgenţă, să pornească acţiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreţinerea se poate întoarce împotriva celorlalţi obligaţi pentru partea fiecăruia.

Art. 91

În cazul în care cel obligat în primul rând la întreţinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui ce o cere, instanţa judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreţinere să o completeze, în ordinea stabilită în art. 89.

Art. 92

Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreţinere tuturor celor care sunt în drept să i-o ceară, instanţa judecătorească, ţinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreţinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreţinerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptăţite să o ceară. În acest caz instanţa va hotărî, totodată, modul în care se va împărţi întreţinerea între persoanele care urmează a o primi.

Art. 93

(1) Obligaţia de întreţinere se execută în natură sau prin plata unei pensii în bani.

(2) Instanţa judecătorească va stabili felul şi modalităţile executării, ţinând seama de împrejurări.

Art. 94

(1) Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti.

(2) Instanţa judecătorească va putea mări sau micşora obligaţia de întreţinere sau hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreţinerea sau nevoia celui ce o primeşte.

(3) Când întreţinerea este datorată de părinte sau de cel care adoptă, ea se stabileşte până la o pătrime din câştigul său din muncă pentru un copil, o treime pentru doi copii şi o jumătate pentru trei sau mai mulţi copii.

Art. 95

Obligaţia de întreţinere se stinge, în afară de cazul prevăzut în art. 96, prin moartea debitorului sau a celui îndreptăţit la pensia de întreţinere.

Art. 96

(1) Moştenitorul persoanei care a fost obligată la întreţinerea unui minor sau care i-a dat întreţinerea fără a avea obligaţia legală, este ţinut, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreţinerea, dacă părinţii minorului au murit, sunt dispăruţi sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreţinut este minor.

(2) În cazul în care sunt mai mulţi moştenitori, obligaţia este solidară, fiecare dintre ei contribuind proporţional cu valoarea bunurilor moştenite.

TITLUL III: Ocrotirea celor lipsiţi de capacitate, a celor cu capacitate restrânsă şi a altor persoane

CAPITOLUL I: Ocrotirea minorului

SECŢIUNEA I: Drepturile şi îndatoririle părinţilor faţă de copiii minori

Art. 97

(1) Ambii părinţi au aceleaşi drepturi şi îndatoriri faţă de copiii lor minori, fără a deosebi după cum aceştia sunt din căsătorie, din afara căsătoriei, ori adoptaţi.

(2) Ei exercită drepturile lor părinteşti numai în interesul copiilor.

Art. 98

(1) Măsurile privitoare la persoana şi bunurile copiilor se iau de către părinţi, de comun acord.

(2) Dacă unul dintre părinţi este mort, decăzut din drepturile părinteşti, pus sub interdicţie sau, din orice împrejurare, se află în neputinţă de a-şi manifesta voinţa, celălalt părinte exercită singur drepturile părinteşti.

Art. 99

De câte ori se iveşte neînţelegere între părinţi cu privire la exerciţiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, autoritatea tutelară, după ce ascultă pe părinţi, hotărăşte potrivit cu interesul copilului.

Art. 100

(1) Copilul minor locuieşte la părinţii săi.

(2) Dacă părinţii nu locuiesc împreună, aceştia vor decide, de comun acord, la care dintre ei va locui copilul.

(3) În caz de neînţelegere între părinţi, instanţa judecătorească, ascultând autoritatea tutelară, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide, ţinând seama de interesele copilului.

Art. 101

(1) Părinţii sunt datori să îngrijească de persoana copilului.

(2) Ei sunt obligaţi să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului român, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 102

Autoritatea tutelară poate da încuviinţare copilului, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de 14 ani, să-şi schimbe felul învăţăturii ori pregătirii profesionale stabilită de părinţi sau să aibă locuinţa pe care o cere desăvârşirea învăţăturii ori pregătirii profesionale.

_____

*) A se vedea nota de la art. 78 alin. 3.

Art. 103

(1) Părinţii au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care îl ţine fără drept.

(2) Instanţa judecătorească va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară intereselor copilului. Acesta va fi ascultat, dacă a împlinit vârsta de zece ani.

Art. 104

Abrogat prin Legea nr. **3/1970**, publicată in B. Of. nr. 28 din 28 martie 1970.

Art. 105

(1) Părinţii au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor şi de a-l reprezenta în actele civile, până la data când el împlineşte vârsta de paisprezece ani.

(2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul îşi exercită singur drepturile şi îşi execută tot astfel obligaţiile, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a părinţilor, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

(3) Dispoziţiile secţiunii a II-a din prezentul capitol vor fi aplicabile prin asemănare. Cu toate acestea, nu se va întocmi inventarul prevăzut în art. 126, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Art. 106

Părintele nu are nici un drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreţinere.

Art. 107

(1) Copilul minor este întreţinut de părinţii săi.

(2) Dacă minorul are un venit propriu, care nu este îndestulător, părinţii au îndatorirea să asigure condiţiile necesare pentru creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea sa profesională.

(3) În caz de neînţelegere, întinderea obligaţiei de întreţinere datorată de părinţi minorului, felul şi modalităţile executării, precum şi contribuţia fiecăruia dintre părinţi se vor stabili de instanţa judecătorească cu ascultarea autorităţii tutelare.

Art. 108

(1) Autoritatea tutelară este obligată să exercite un control efectiv şi continuu asupra felului în care părinţii îşi îndeplinesc îndatoririle privitoare la persoana şi bunurile copilului.

(2) Delegaţii autorităţii tutelare au dreptul să viziteze copiii la locuinţa lor şi să se informeze pe orice cale despre felul cum aceştia sunt îngrijiţi, în ceea ce priveşte sănătatea şi dezvoltarea lor fizică, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, în conformitate cu ţelurile statului, pentru o activitate folositoare colectivităţii; la nevoie, ei vor da îndrumările necesare.

Art. 109

(1) Dacă sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă sau prin neglijenţă gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte ori dacă educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului nu se face în spirit de devotament faţă de România, instanţa judecătorească, la cererea autorităţii tutelare, va pronunţa decăderea părintelui din drepturile părinteşti.

(2) Citarea părinţilor şi a autorităţii tutelare este obligatorie.

Art. 110

Decăderea din drepturile părinteşti nu scuteşte pe părinte de îndatorirea de a da întreţinere copilului.

Art. 111

Autoritatea tutelară va îngădui părintelui decăzut din drepturile părinteşti să păstreze legături personale cu copilul, afară numai dacă, prin asemenea legături, creşterea, educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului ar fi în primejdie.

Art. 112

Instanţa judecătorească va reda părintelui decăzut din drepturile părinteşti exerciţiul acestor drepturi, dacă au încetat împrejurările care au dus la decădere, astfel încât, prin redarea acestor drepturi, creşterea, educarea, învăţătura, pregătirea profesională şi interesele patrimoniale ale copilului nu mai sunt în primejdie.

SECŢIUNEA II: Tutela minorului

Art. 113

În cazul în care ambii părinţi fiind morţi, necunoscuţi, decăzuţi din drepturile părinteşti, puşi sub interdicţie, dispăruţi ori declaraţi morţi, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinţi, precum şi în cazul prevăzut în art. 85[1)], copilul va fi pus sub tutelă.

Art. 114

Tutela se exercită numai în interesul minorului.

Art. 115

Au obligaţia ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când se află de existenţa unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art. 113, să înştiinţeze autoritatea tutelară:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morţii unei persoane, precum şi biroul notarului public, cu prilejul deschiderii unei moşteniri;

c) instanţele judecătoreşti, parchetul şi poliţia, cu prilejul pronunţării, luării sau executării unor măsuri privative de libertate;

d) organele administraţiei publice, organizaţiile obşteşti, instituţiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Art. 116

Numirea tutorelui se face de autoritatea tutelară, din oficiu sau la încunoştinţarea acesteia, de către cei arătaţi în art. 115.

Art. 117

(1) Nu poate fi tutore:

a) minorul sau cel pus sub interdicţie;

b) cel decăzut din drepturile părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a respins exerciţiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări;

d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege şi de a fi ales deputat;

e) cel care, exercitând o altă tutelă, a fost îndepărtat din aceasta;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei.

(2) Când vreuna dintre împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat.

Art. 118

(1) Cel numit tutore nu poate refuza această sarcină.

(2) Cu toate acestea, poate refuza sarcina tutelei:

a) cel care are vârsta de şaizeci ani împliniţi;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani;

c) cel care creşte şi educă doi sau mai mulţi copii;

d) cel care exercită o altă tutelă sau o curatelă;

e) cel care din cauza bolii, a infirmităţii, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

(3) Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit.

Art. 119

(1) Autoritatea tutelară va comunica în scris tutorelui numirea sa şi va afişa decizia de numire la primăria de la domiciliul minorului.

(2) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării.

(3) Între timp autoritatea tutelară poate lua măsurile provizorii cerute de interesele minorului.

Art. 120

Tutorele care, fiind în exerciţiul atribuţiilor sale, a cerut înlocuirea, este obligat să-şi exercite aceste atribuţii până la rezolvarea cererii sale de înlocuire.

Art. 121

(1) Tutela este o sarcină gratuită.

(2) Cu toate acestea, autoritatea tutelară, ţinând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, va putea acorda acestuia din urmă o remuneraţie, care nu va depăşi zece la sută din veniturile bunurilor minorului. Autoritatea tutelară, potrivit împrejurărilor, va putea modifica sau suprima această remuneraţie.

Art. 122

Minorul pus sub tutelă locuieşte la tutore. Numai cu încuviinţarea autorităţii tutelare, minorul poate avea o altă locuinţă.

Art. 123

(1) Tutorele are obligaţia de a îngriji de persoana minorului.

(2) El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea sa fizică, de educarea, învăţătura, şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 124

(1) Tutorele are obligaţia de a administra bunurile minorului şi de a-l reprezenta în actele civile, însă numai până la data când acesta împlineşte vârsta de paisprezece ani.

(2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani, minorul îşi exercită singur drepturile şi îşi execută tot astfel obligaţiile, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a tutorelui, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

Art. 125

Dispoziţiile art. 102, 103 şi 106 se aplică în mod corespunzător şi în cazul tutelei.

Art. 126

(1) După numirea tutorelui şi în prezenţa acestuia, un delegat al autorităţii tutelare va verifica la faţa locului toate bunurile minorului, întocmind, potrivit dispoziţiilor Codului de procedură civilă, un inventar, care va fi supus aprobării autorităţii tutelare.

(2) Creanţele pe care le au faţă de minor tutorele, soţul, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile tutorelui pot fi plătite numai cu aprobarea autorităţii tutelare.

Art. 127

(1) Autoritatea tutelară va stabili suma anuală necesară pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale. Ea va putea modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă.

(2) Cheltuielile necesare pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, autoritatea tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului.

(3) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinţi sau alte rude care sunt obligaţi de lege să-i dea întreţinere, autoritatea tutelară va cere Direcţiei judeţene sau a municipiului Bucureşti pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale*) să contribuie la întreţinerea lui.

_____

*) În prezent, Direcţia de muncă şi ocrotiri sociale.

Art. 128

Este oprit să se încheie acte juridice între tutore, soţul, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile tutorelui, de o parte, şi minor, de alta.

Art. 129

(1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia.

(2) Tutorele nu poate, fără prealabila încuviinţare a autorităţii tutelare, să facă valabil înstrăinarea ori gajarea bunurilor minorului, renunţarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie orice alte acte care depăşesc dreptul de a administra.

(3) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor de mai sus sunt anulabile.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără prealabila încuviinţare a autorităţii tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum şi bunurile devenite nefolositoare pentru minor, dacă valoarea acestora din urmă nu depăşeşte suma de două sute cinzeci de lei.

Art. 130

(1) Autoritatea tutelară va acorda încuviinţarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

(2) Încuviinţarea se va da pentru fiecare act în parte.

(3) În caz de vânzare, încuviinţarea va arăta dacă vânzarea se va face prin bună învoială sau în alt mod.

(4) În toate cazurile, autoritatea tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuinţează sumele de bani obţinute.

Art. 131

(1) Sumele de bani care întrec nevoile întreţinerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi hârtiile de valoare, vor fi depuse, pe numele minorului, la o casă de păstrare de stat, de unde nu vor putea fi ridicate decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare.

(2) Tutorele poate depune şi sumele necesare întreţinerii, tot pe numele minorului. Acestea se vor trece într-un cont separat şi vor putea fi ridicate de tutore fără încuviinţarea prevăzută în alineatul precedent.

Art. 132

Ori de câte ori se ivesc între tutore şi minor interese contrare, care nu sunt dintre cele care trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, autoritatea tutelară va numi un curator.

Art. 133

(1) Minorul care a împlinit vârsta de paisprezece ani încheie actele juridice cu încuviinţarea prealabilă a tutorelui, iar în cazurile prevăzute în art. 132 şi 152 lit. c), cu încuviinţarea prealabilă a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate încheia decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare, va fi necesară şi prealabila încuviinţare a acesteia.

(3) Minorul nu poate să facă, nici chiar cu încuviinţare, donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia.

(4) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor de mai sus sunt anulabile.

Art. 134

(1) Tutorele este dator să prezinte anual autorităţii tutelare o dare de seamă despre modul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

(2) Darea de seamă se va prezenta autorităţii tutelare în termen de treizeci de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

(3) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea autorităţii tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Art. 135

Autoritatea tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreţinerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt regulat întocmite şi corespund realităţii, va da descărcare tutorelui.

Art. 136

(1) Autoritatea tutelară va exercita un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele îşi îndeplineşte îndatoririle sale cu privire la minor şi bunurile acestuia, dispoziţiile art. 108 alin. (2) fiind aplicabile.

(2) Pentru înlesnirea controlului, autoritatea tutelară va putea cere colaborarea organelor administraţiei publice[1)] şi instituţiilor de ocrotire.

Art. 137

Felul învăţăturii sau pregătirii profesionale, ce minorul primea la data numirii tutorelui, nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare.

Art. 138

(1) Minorul, precum şi toţi cei prevăzuţi în art. 115, pot face plângere autorităţii tutelare cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2) Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijenţă gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulţumitor sarcina.

Art. 139

Până la intrarea în funcţiune a noului tutore, autoritatea tutelară va numi un curator.

Art. 140

(1) La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult treizeci de zile, să

prezinte autorităţii tutelare o dare de seamă generală. El are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare din tutelă.

(2) Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art. 141

(1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, autoritatea tutelară va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

(2) Chiar dacă autoritatea tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa.

(3) Tutorele care înlocuieşte pe un alt tutore are obligaţia să ceară fostului tutore repararea pagubelor ce acesta a pricinuit minorului prin culpa sa.

CAPITOLUL II: Interdicţia

Art. 142

(1) Cel care nu are discernământ pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienaţiei mintale ori debilităţii mintale, va fi pus sub interdicţie.

(2) Pot fi puşi sub interdicţie şi minorii.

Art. 143

Interdicţia poate fi cerută de autoritatea tutelară, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115.

Art. 144

(1) Interdicţia se pronunţă de instanţa judecătorească cu concluziile procurorului şi îşi produce efectele de la data când hotărârea a rămas irevocabilă.

(2) După ce a rămas irevocabilă, hotărârea se va comunica, fără întârziere, de către instanţa judecătorească ce a pronunţat-o, instanţei locului unde actul de naştere al celui pus sub interdicţie a fost înregistrat, spre a fi transcrisă în registrul anume destinat.

(3) Când sentinţa judecătoriei prin care s-a pronunţat interdicţia a fost atacată cu apel sau recurs şi acesta a fost respins, instanţa de apel sau, după caz, de recurs va face ea însăşi comunicarea prevăzută de acest articol, trimiţând, în copie, dispozitivul sentinţei.

(4) Incapacitatea celui pus sub interdicţie nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data transcrierii hotărârii, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut interdicţia pe altă cale.

Art. 145

(1) Hotărârea de punere sub interdicţie rămasă irevocabilă va fi comunicată de instanţa judecătorească autorităţii tutelare, care va desemna un tutore.

(2) De asemenea, hotărârea de punere sub interdicţie rămasă irevocabilă va fi comunicată medicului şef al comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti, pentru ca aceasta să instituie asupra celui interzis, potrivit instrucţiunilor Ministerului Sănătăţii, o supraveghere medicală permanentă.

Art. 146

În caz de nevoie şi până la rezolvarea cererii de punere sub interdicţie, autoritatea tutelară va putea numi un curator pentru îngrijirea persoanei şi reprezentarea celui a cărui interdicţie a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor.

Art. 147

Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani se aplică şi în cazul tutelei celui pus sub interdicţie, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art. 148

Tutorele celui pus sub interdicţie este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 149

(1) Tutorele este dator să îngrijească de persoana celui pus sub interdicţie, spre a-i grăbi vindecarea şi a-i îmbunătăţi condiţiile de viaţă; în acest scop, se vor întrebuinţa veniturile şi, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicţie.

(2) Autoritatea tutelară, de acord cu serviciul sanitar competent şi ţinând seama de împrejurări, va hotărî dacă cel pus sub interdicţie va fi îngrijit la locuinţa lui ori într-o instituţie sanitară.

Art. 150

(1) Minorul care, la data punerii sub interdicţie, se află sub ocrotirea părinţilor, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispoziţiile art. 149 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicţie, autoritatea tutelară va numi un tutore.

(3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie minorul se afla sub tutelă, autoritatea tutelară va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art. 151

(1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa, ascultând concluziile procurorului, ridicarea ei.

(2) Cererea se va putea face de cel pus sub interdicţie, de tutore, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115.

(3) Hotărârea care pronunţă ridicarea interdicţiei îşi produce efectele de la data când a rămas irevocabilă. Ea se va comunica, de către instanţa judecătorească care a pronunţat-o, instanţei locului unde s-a transcris hotărârea de punere sub interdicţie, spre a fi de asemenea transcrisă în registrul prevăzut de art. 144 şi totodată, spre a se face în acelaşi registru menţiune despre ridicarea interdicţiei, pe marginea hotărârii care a pronunţat interdicţia.

(4) Încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data când, potrivit dispoziţiilor alineatului precedent, a fost făcută menţiune despre ridicarea interdicţiei, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut ridicarea interdicţiei pe altă cale.

CAPITOLUL III: Curatela

Art. 152

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiţii mulţumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărui acte le încuviinţează;

d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general;

e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Art. 153

În cazurile prevăzute în art. 152, instituirea curatelei nu aduce nici o atingere capacităţii celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art. 154

(1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soţului său, a rudelor, a celor arătaţi în art. 115, precum şi a tutorelui, în cazul prevăzut în art. 152 lit. c). Autoritatea tutelară poate institui curatela şi din oficiu.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimţământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimţământul nu poate fi dat.

Art. 155

(1) În cazurile în care se instituie curatela se aplică regulile de la mandat.

(2) Autoritatea tutelară poate da instrucţiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art. 156

Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 157

Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de autoritatea tutelară la cererea curatorului, a celui reprezentat, a oricăruia dintre cei prevăzuţi în art. 115 ori din oficiu.

CAPITOLUL IV: Autoritatea tutelară*)

_____

*) A se vedea nota de la art. 78.

Art. 158

Atribuţiile de autoritate tutelară aparţin organelor executive şi de dispoziţie ale consiliilor locale comunale, orăşeneşti, municipale sau de sector al municipiului Bucureşti.

_____

*) A se vedea nota de la art. 4.

Art. 159

Autoritatea tutelară competentă este:

a) pentru ocrotirea părintească şi tutela minorului, cea de la domiciliul minorului;

b) pentru tutela persoanei pusă sub interdicţie, cea de la domiciliul acestuia;

c) pentru curatela prevăzută în art. 152 lit. a) sau c), cea de la domiciliul persoanei reprezentate sau al minorului de paisprezece ani;

d) în cazul prevăzut în art. 152 lit. b), fie autoritatea tutelară de la domiciliul persoanei reprezentate, fie autoritatea tutelară de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

e) pentru curatela prevăzută în art. 152 lit. d) sau e), cea de la ultimul domiciliu din ţară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art. 160

Deciziile autorităţii tutelare pot fi atacate la autoritatea ierarhic superioară, care, potrivit legii, exercită atribuţii de îndrumare şi control.

CAPITOLUL V: DISPOZIŢII FINALE

Art. 161

Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 februarie 1954.

Publicat în Broşura nr. 1 din 26 iulie 1993.